denis der Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika. Dit wèl geschreven artikel bestaat uit zes hoofdstukken. En wel h. I. *De afscheiding voor de komst van Ds. D. Postma.* h. II. *De komst van Ds. D. Postma.* h. III: *De uitbreiding der Kerk.* h. IV. *Verdeeldheden.* h. V. *Nieuwe pogingen tot Vereeniging.* h. VI. *Donkere dagen. Terugblik.*

Dan volgen een artikel: *De Theologische School* door Ds. P. Postma, B. A.; een over *de Zending* door Ds. D. Postma, B. A. Nog een artikel van Prof. Lion Cachet: *De Gemeenten in Angola,* Portugeesch West Afrika. Verder artikelen van Ds L. P. Versteeg: *Onze Kerk en Ons Volk;* van Ds. P C. Snijman: *Onze Getaren*, van Ds. J D. du Toit: *Onze Roeping en Toekomst.* Eindelijk *Personalia* door Ds. L. J. du Plessis en *Statistiek.*

Uit de laatste blijkt dat deze kerken-groep in het geheel 53 Kerken met 31675 leden telt.

Voor wie belang stelt in de geschiedenis der Gereformeerde Kerken in 't algemeen en in die van Zuid Afrika in het bisonder is dit keurig uitgevoerd Gedenkboek een lezenswaardig werk.

3 A. van Veelo, v. d. m. te Rotterdam *In Memoriam.* Ter Herinnering aan den Arbeid van Ds. G. J. Ruijssenaers, Missionair Dienaar der Kerk te Rotterdam in de Residentie Banjoemas op Java. — Rotterdam 1908. J. H. Dunk's Oude en Nieuwe Boekhandel, (G. Dunk).

Een flink gestijfeerd, en van groote waardeering getuigend In Memoriam aan onzen Ruijssenaers, die den 15en Juni 1907 door den dood aan het Zendingswerk werd ontrukt. De Zendingscommissie heeft een goede keuze gedaan toen zij aan Ds. van Veelo opdroeg dit levensbericht te schrijven. Hij, van Veelo, behoorde tot Ruijsenaers oudste vrienden; te Klundert, waar Ds. v. Veelo eens predikant was, telde hij hem onder zijn catechisanten en in later jaren bestond er tusschen beiden een inpige vriendschap.

Het boekje is met Ruijssenaers wèlgelijkend portret en velerlei afbeeldingen versierd. Ook de heer Dunk te Rotterdam heeft eer van deze uitgave. Dit *In Memoriam* zal zeker niet alleen te Rotterdam, maar ook aan de vrienden der gereformeerde Zending in heel het land, welkom zijn.

4 C. E. C. Weigall. *De weg naar het geluk.* Vertaald door G. Kuijper. J. Bootsma. — Evangelische Drukkerij. Den Haag 1908.

Van dezen in den goeden zin Christelijken roman, gaf de heer Kuijper een wèlgeslaagde overzetting. In zijn voorwoord zegt de Vertaler: „Deze roman is gespeend aan alle realisme, en heeft zelfs een idealistische strekking." „De weg naar het geluk is voor Marie Elsden een doornig pad, maar dank zij haar zelfverloochenende en opofferende liefde, verdwijnen zelf de onoverkomelijkste hinderpalen en bereikt zij het hoogste aardsche geluk, dat een vrouw bereiken kan, namelijk de echtverbintenis met den man van haar liefde."

Een prettig boek.

Vereenigingsleven.

NED. CHRISTEN-STUDENTEN-VEREENIGING.

II.

Wageningen is de jongste afdeeling. Opgericht werd zij eerst in October 1906. Toch ontwikkelde zij reeds eene prijzenswaardige activiteit. Na eene publieke vergadering aan den aanvang van den cursus werd er geregeld iedere week vergaderd en aan de hand der Evangeliën het leven van Jezus behandeld, welke vergaderingen meestal ook door verschillende niet-leden bijgewoond werden. Inleiders waren telkens N.C.S.V. leden van elders, die daartoe overkwamen. Het aantal leden is thans zeven, wel een klein aantal, maar waarbij men in aanmerking moet nemen, dat het totaal aantal studenten aan de Hoogere Landbouwschool maar amper honderd bedraagt.

Over het bestaan van deze afdeeling moet men zich al in zeer bijzonderen zin verheugen. Immers, zoo ergens, dan was te Wageningen aaneensluiting van de Christelijke studeerende jongelingen dringend noodzakelijk. Daar toch was langen tijd de toestand onder de jongelui, die aan de bekende inrichtingen voor land- en tuinbouwonderwijs enz. hun opleiding genieten, van uit Christelijk oogpunt bezien, ergerlijk te noemen.

Jongens van Christelijken huize waren er bijna niet toe te krijgen, ter catechisatie te gaan, omdat zij vreesden voor den smaad, waarmede hun studiegenooten bereid waren hen te overladen. Aan menig Christenouder, die om raad vroeg, moest dan ook het advies gegeven worden, zijn zoon zoo mogelijk niet naar Wageningen te zenden, omdat de geest onder de leerlingen der bewuste inrichtingen van onderwijs te gevaarlijk was.

Aan dien ongelukkigen toestand blijkt nu min of meer een einde gemaakt te zijn door de jongelingen, die zich niet schamen voor hun Christelijk beginsel uit te komen en er zelfs in zekeren zin propaganda voor te maken. Dit is dáárom van te meer belang, aangezien het aantal studenten wel slechts ruim honderd bedraagt, maar de invloed van het kleine groepje Christelijke studenten uit den aard der zaak verder reikt dan den eigenlijken studentenkring en zich ook uitstrekt tot den veel grooteren kring van leerlingen, die daar ter plaatse aanwezig zijn, maar niet den rang van student hebben.

Van harte is het te hopen, dat de Wageningsche afdeeling van de Ned. Christen Studenten-Vereeniging in ruime mate door God gezegend moge worden, en dat zij dienstvolgens ook veel zegen om zich heen moge verspreiden.

Op bijbelstudie is door de N. C. S. V. van hare oprichting af terstond alle nadruk gelegd. Niet alleen, opdat de leden ieder voor zich persoonlijk den bijbel zullen lezen, maar ook opdat zij dit gezamenlijk zullen doen. Daartoe worden in alle afdeelingen bijbelkringen gevormd, groepen van 4 tot 6 man, die zoovel mogelijk wekelijks bijeenkomen om tezamen den bijbel te lezen en te bestudeeren. Het laatste jaar waren er van deze kringen bijna 50, met omtrent 250 deelnemers, waaronder een zeventigtal niet-leden. Dankbaar zij vermeld, dat in enkele universiteiten ook een paar hoogleeraren zich welwillend hebben bereid verklaard om zulke kringen te leiden en met een groep studenten den bijbel te lezen.

Een groote beteekenis in het leven van de N. C. S. V. hebben ook de conferenties, die telken jare gehouden worden, en waar de studenten van verschillende richtingen elkaar ontmoeten, en vaak elkaar leeren verstaan en begrijpen; waar technici en landbouwkundigen de gelegenheid hebben, met andere faculteiten kennis te maken en waar den jongeren de gelegenheid geboden wordt, bij de ouderen raad in te winnen over het studentenleven, dat hun wacht. Menige vriendschapsband is op die conferenties gelegd, en niet zonder reden is wel eens gezegd, dat de kern der N. C. S. V. gevormd wordt door den grooten interacademialen vriendenkring, welke op de conferentie telkens weder versterkt en bevestigd wordt.

Toch is het onderling verkeer niet het eenige, wat door de zomerconferenties geboden wordt, want de referaten, die er gehouden worden, mogen niet uit het oog worden verloren. Die referaten laten zich gevoegelijk in drie soorten verdeelen. Vooreerst zijn er de referaten, die bedoelen versterking van het geestelijk leven; dan die, welke een wetenschappelijk karakter dragen; en ten derde de referaten, die behandelen de verbouding van den student tot zijn naaste, hetzij in het studentenleven, hetzij in het sociale leven, hetzij in de zending.

Deze zomerconferenties worden sedert 1907 in kampementen gehouden; ze vinden plaats bij Hattem, in de maand Juli, en duren vijf dagen.

„Wie mocht denken, — aldus de heer Rutgers —, dat zoo'n conferentie wel een vervelend gedoe zal wezen, vergist zich ten eenenmale. Het zijn juist dagen van gezond, vroolijk leven. Wij zijn allen nog jong, en het kampleven is vanzelf al vrij en ongedwongen. Ver aderingen zijn er alleen 's morgens en 's avonds, en daartusschen is de tijd geheel vrij. Voetbal en hockey, fietsen en wandelen vinden hartstochtelijke liefhebbers, en wie een week in ons conferentiekamp heeft meegemaakt, zal wel tot de overtuiging moeten komen, dat vroomheid en vroolijkheid elkander geenszins uitsluiten."

We zouden nog zeer veel omtrent deze N.C.S.V. kunnen mededeelen, want het boekje, waaraan we een en ander ontleenden, deelt nog heel wat lezenswaardige dingen mede over het jongenswerk (de jongenskampen), het meisjeswerk, den studenten-zendingsbond, de wereldfederatie, enzoovoort; doch we zouden veel te uitvoerig worden, indien we op dit alles wilden ingaan. Wie zooveel belang stelt in de zaak van deze vereeniging, dat hij er meer van weten wil, zal zich wel de moeite willen getroosten, het nalezen in het meergenoemde boekje van den heer Rutgers, die aan het slot van zijn overzicht de groote beteekenis van de N.C.S.V. schetst als van eene vereeniging, die niet alleen vereenigende kracht uitoefent, maar evenzeer behoudende en winnende kracht, en dat wel op een terrein, hetwelk de schrijver noemt een door de Christelijke kerk verwaarloosd arbeidsveld, omdat nog wel een enkele predikant speciaal catechisatie voor studenten geeft, maar de kerk zich overigens van de studentenwereld in den regel niets aantrekt.

Officieele Berichten.

L. S.

De classe Apeldoorn van de Geref. Kerken in Nederland heeft in hare vergadering van heden peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot de Bediening des Woords en der Sacramenten den heer M. van Alphen, beroepen Pred. van Voorst.

Namens de classe:

J. Gispen, *h. t. scriba.*

Barneveld, 10 Febr. 1909.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Brielle op 3 Februari 1909.

1. De vergadering wordt op de gewone wijze geopend.

2. Bij het onderzoek der lastbrieven blijkt, dat twee Kerken, waarvan ééne met kennisgeving, niet aanwezig zijn; van ééne Kerk is slechts een afgevaardigde opgekomen, terwijl een andere nevens een ouderling ook een diaken zond, aan wien zitting en keurstem wordt verleend.

3. Door den Praeses wordt aan Ds. Taal, die als D. d. W. van Stellendam voor 't eerst in de vergadering aanwezig is, het welkom toegeroepen en de zegen des Heeren toegebeden; en daarna die Br. uitgenoodigd de verklaring voor de Dienaren des Woords in de Classe Brielle vastgesteld, te willen onderteekenen, waaraan wordt voldaan.

4. De Notulen der vorige verg. worden gelezen en goedgekeurd.

5. Een bericht van de Classe Harderwijk wordt voor kennisgeving aangenomen.

6. Het rapport van de visitatie in een drietal Kerken op Flakkee geeft reden van dank aan den Heere.

7. De acta voor de approbatie van het beroep van Ds. Taal naar de Kerk van Stellendam werden in orde bevonden, behoudens den beroepsbrief, waarin de Kerkeraad de stipulatiën voor een mogelijk emeritaat niet heeft opgenomen. Deze er nog in op te nemen voor de vergadering in Mei a.s. wordt den Kerkeraad opgedragen.

8. De aanvragen om subsidie van een drietal hulpbehoevende Kerken zullen naar de Prov. depp. worden doorgezonden. Aan een drietal andere, die dit nog verzuimden, wordt tot 15 Febr. voor de indiening ervan nog gelegenheid gelaten.

9. Komt in bespreking de methode, door een der Classes van Zuid-Holland pas gevolgd tot behartiging der belangen genoemd in artt. XI en XIII K. O., en gevraagd of de Cl. Brielle zich daarbij zou willen aansluiten. Het onderzoek dezer aangelegenheid wordt aan eene commissie opgedragen, die daarvan aan de Kerken rapport zal uitbrengen.

10. De administratie wordt in orde bevonden, en den Quaestor voor zijn nauwkeurig beheer de dank der vergadering gebracht.

11. Na verrekening der gelden, en de bespreking van een paar kleine aangelegenheden, wordt de vergadering met dankgebed gesloten.

Namens de Classe Brielle,

A. Delfos, *Scriba.*

Vergadering van de classis Zwolle, gehouden in de consistoriekamer van de Oosterkerk te Zwolle, 4 Februari 1909.

Art. I. De praeses, Ds. Dwarshuis, opent de vergadering. In het moderamen nemen zitting Ds. Dwarshuis, als praeses, Ds. Westerbeek van Eerten, als assessor, Ds. van Nood, als scriba.

Art. II. Alle kerken blijken wettig vertegenwoordigd te zijn. Wilsum vaardigt een diaken af. Genemuiden zond een schrijven in, dat men niet ter vergadering aanwezig zou zijn.

Art. III. De notulen worden voorgelezen en behoudens een enkele opmerking goedgekeurd.

Art. IV. De praeses spreekt enkele gevoelvolle woorden, naar aanleiding van het overlijden van Ds. Zijp, hetgeen een verlies moet worden genoemd, dat in breeden kring zal worden gevoeld. Trooste de Heere de bedroefde weduwe en zij het ons een aansporing tot getrouwen arbeid in 's Heeren Koninkrijk. Voorts wordt een woord van welkom gesproken tot Ds. Krijger, die voor 't eerst ter vergadering aanwezig is.

Art. V. Naar aanleiding van een voorstel van Kamperveen, dat vraagt om toestemming of advies om te mogen gaan beroepen en om steun van de classis, wordt geadviseerd door de classis, dat men fractie Kamperveen met Wilsum te combineeren opdat men gezamenlijk beroepe. De consulent van Kamperveen, Ds. Westerberg, zal met de broeders de zaak nader bespreken.

Art. VI. Wat een instructie van Zwolle betreft, om een commissie te benoemen tot onderzoek op welke wijze de tijd te regelen is van het z. g. n. „Nejaar of Annus gratiae", in betrekking tot de pred. wed. en weezen en de hulp in dien tijd door de zusterkerken te verleenen, wordt met algemeene stemmen besloten, zulk een commissie te benoemen. Daarvoor worden aangewezen de hrs. Ds. Gispen, Ds. Westerbeek en Ds. Tholen.

Art. VII. Aan Zwolle en Langeslag, die beide vragen te mogen overgaan tot toepassing van den zen trap van censuur, wordt nader advies gegeven.

Art. VIII. Een instructie van Zwartsluis over pensioenbijdragen, wordt op voorstel van Ds. Gispen buiten behandeling gesteld en uitgesteld tot de volgende vergadering. De classis adviseert, dat men te Zwartsluis het „Annus gratiae" met drie maanden verlenge.

Art. IX. Aan een broeder te Oldermarkt, zal door den scriba 't antwoord der classis op zijn schrijven worden meegedeeld.

Art. X Uitvoerig rapport wordt uitgebracht, mede namens zijn mededeputaat Ds. Elzenga, door Ds. Gispen, aangaande hun bezoek aan Steenwijk A. Besloten wordt, nogmaals dezelfde commissie te benoemen, ter deputatie naar Steenwijk, om met de broeders aldaar de zaak der vereeniging nogmaals te bespreken.

Art. XI. De boeken van den classic. quaestor en van den dep. voor emerit. pred., worden nagezien en in orde bevonden.

Art. XII. Regeling van de vacaturebeurten. 14 Febr. Kamperveen, Ds. Dwarshuis; Wilsum, Ds. Gispen; Ambt Vollenhove A, Ds Elzenga; Steenwijk A. Eskes; Stad Vollenhove Ds. te Velde. 14 Maart. Kamperveen, Ds. Schuurman; Wilsum, Ds. Pieos van Amerel; Ambt Vollenhove A, Ds. Hania; Steenwijk A, Ds. Tholen. 18 April. Kamperveen, Ds. Krijger; Wilsum, Ds. Westerbeek van Eerten; Ambt Vollenhove A, Ds. Koppe; Stad Vollenhove, Ds. van Mechelen.

Art. XIII. Bij de rondvraag naar Art. 41 D. K. O., ontvangt Steenwijk A antwoord op een vraag betreffende vergoeding van reiskosten van pred. die haar dienen in het komende kwartaal.

Art. XIV. Praeses van de volgende vergadering zal zijn D. V. Ds. Eskes, toepende kerk Genemuiden.

Art. XV. Door den assessor wordt de vergadering met dankzegging gesloten.

Namens de classis van Zwolle:

C. A. van Nood, *scriba.*

Buitenland

Duitschland. Dr. A. Stöcker.

Dr. A. Stöcker overleed den 8sten Februari op 74jarigen leeftijd te Bozen in Tyrol. Met hem ging een van de meest bezielde getuigen van Christus in Duitschland heen. Hij was de man die de noodzakelijkheid inzag, om de Duitsche werklieden, die niet door het socialisme waren meegesleept, in een Christelijke organisatie te vereenigen, en die wegen en middelen wist te beramen om tot zulk een organisatie te geraken.

Hij ijverde voor meer vrijheid en meer zelfstandigheid van de Evangelische landskerk van Pruissen. Keiser Wilhelm II gaf hem daarom zijn ontslag als hofprediker, want deze kon niet dulden dat er getornd werd aan het sumepiscopaat (het zijn van oppersten bisschop) van den koning van Pruissen over de landskerk.

Men heeft Dr. Stöcker wel verweten, dat hij de antisemitische hartstochten heeft opgezweept. Toch deed hij niet anders dan de Joden, vooral hen die in de pers arbeidden, toe te roepen, zich in de bestrijding van de Christelijke beginselen wat gematigder en wat bescheidener te betoonen.

Stöcker is ook de man geweest, die het eerst in Duitschland den voorslag deed van eene coalitie der twee groote Christelijke partijen: de conservatieven (antirevolutionairen) en de Roomschen of het centrum. Maar men wil in Duitschland daar niet aan; de conservatieven zijn nog te anti-roomsch en te weinig doordrongen van het gevaar, dat in het kerkelijk en staatkundig liberalisme schuilt. Men juicht, als er hier en daar Roomsche priesters gevonden worden, die blijken den paus in zijn strijd tegen het modernisme te willen weerstaan.

De *Germania*, een Roomsch orgaan, schreef omtrent den overledene: „Stöcker stond wel als beslist tegenstander tegenover de Katholieke kerk, maar niet als een hatelijk vijand, zoodat hij van het Evangelisch Verbond niets wilde weten!..... Nu, met de Blok-politiek, is er minder dan ooit kans op een verwezenlijking van dit ideaal. Maar hoe lang zal de huidige koers bestendigd worden? Als het nog eens tot een principieele staatkunde komt in Duitschland, zal het spoor van Dr. Stöcker gevolgd moeten worden!"

N.-Amerika. In de voetstappen van Jezus.

In *De Wachter* lezen wij:

„In Cleveland, Ohio, hebben meer dan tien duizend jonge mannen en vrouwen zich voorgenomen, om gedurende twee weken te leven zooals naar hun gedachte Jezus zou doen, ware Hij nu op aarde. Bevinden ze, dat de taak, welke zij zichzelven in deze zetten, te zwaar is, of dat zij vele moeilijkheden ontmoeten in het streven naar hun ideaal, dan zullen er speciale bidstonden gehouden worden, om hen te bemoedigen. De leeraars der verschillende Kerken hebben hunne goedkeuring aan deze beweging gehecht, en aan de jongelieden, dat ze bij hen mochten komen om advies aangaande den weg in dit streven te volgen.

Zijn de twee weken ten einde, zoo zal er een algemeene vergadering worden gehouden, waarop men uit de rapporten door de deelnemers in deze beweging in te brengen, de resultaten zal trachten op te sommen.

Aldus luiden de berichten in de bladen.

Weer eene van die bewegingen waartoe het ondiepe Amerikaansch kerkelijke leven zich zoo gemakkelijk schijnt te leenen. Men schijnt groote moeite te hebben, om gang in het kerkelijk en godsdienstig leven te houden. En dan moet er af en toe weer wat nieuws uitgedacht om te bezielen, om wat leven te brengen in de dorre doodsbeenderen. En dan is het wel, alsof er waarlijk leven komt. Althans er is in 't eerst heel wat enthousiasme in het streven naar ietwat vreemde idealen. Wij vreezen echter, dat het weinig meer zal zijn dan een beroering van de oppervlakte des levens.

Nu zij het verre van ons, om deze jongelieden zonder meer te veroordeelen. Er zijn er onder die meer dan tienduizend ongetwijfeld velen, die in het diepst van hun hart bedoelen, om Christus hun Koning te eeren en zijn wil te doen. Ook dat men zich een ideaal kiest, en zich door gelofte verbindt, is niet af te keuren; eer te prijzen. Te velen leven zonder een hoog en heilig ideaal; zij zijn gelijk aan wrakhout op den stroom. Zonder wilskracht, worden zij door den stroom des levens meegevoerd. Tegenover dezen staan dan zij veel hooger, wien nog een ideaal voor oogen zweeft, en die den heiligen moed hebben, om den Heere geloften te doen en te betalen.

Ook kan men niet tegen deze beweging inbrengen, dat het ideaal te hoog is gesteld. Immers Jezus zelf heeft zijn volgelingen de volmaaktheid voorgehouden als het ideaal waarnaar zij moeten streven. „Zijt dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is." En de apostel zegt ons, dat Jezus ons een exempel heeft nagelaten, opdat wij in zijne voetstappen zouden wandelen.

Eerder zou men van het ideaal, dat deze jongelieden zich stelden, kunnen zeggen, dat het niet hoog genoeg is gevat; dat het te onbelijnd, te onzeker, te onvast, te zwevend is.

Te leven zoo als Jezus leven zou, indien Hij nu op aarde ware! Nu staat de deur open voor allerlei gissingen. De een denkt, Jezus zou zoo doen in een gegeven geval, en de ander denkt Jezus zou zus handelen. Hoe of wat Jezus zou doen in elk gegeven geval, indien Hij nu op aarde ware, is door ons niet met zekerheid te zeggen. En de mogelijkheid bestaat ook, dat ware Jezus op aarde midden in het leven van onzen tijd, hij dingen zou doen en zeggen, welke wij niet zouden mogen zeggen en doen.

Nutteloze en noodeloose vraag. Niet, wat zou Jezus doen? maar wat heeft Jezus ons bevolen te doen, toen Hij op aarde was? is de vraag, waarop wij het antwoord moeten zoeken. En het antwoord op deze vraag is niet moeilijk te vinden.

Dat de zaak zóó staat heeft Jezus zelf ons gezegd: „Gijlieden zijt mijne vrienden, zoo gij doet wat Ik u gebiede." „Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden."

Uitspraken, eigen woorden van Jezus, die ons terughouden moesten van het vragen, wat zou Jezus doen? Niet wat zou Hij doen; maar wat Hij gewild en bevolen heeft, dat wij zouden doen, zij ons richtsnoer des levens. Geboden dus, maar geen speculaties, ijdele gissingen aangaande zijn mogelijk doen.

En wil men het voorbeeld van Jezus, welnu, Jezus zelf heeft gezegd: „Mijn spijze is het, te doen den wil Desgenen die Mij gezonden heeft." Het eigen voorbeeld van Jezus dus ook plaatst ons voor den wil, de geboden, de wet onzes Gods. Maar velen weigeren in het diepst van hun hart om door de geboden onzes Heeren zich te laten binden. Men wil nog wel in Jezus een voorbeeld, een zedelijk ideaal zien, maar Hem niet als Wetgever eeren. Wel Hem volgen en op zijde streven, maar niet voor hem bukken, niet neerknielend Hem aanbidden als den vleesch geworden Zoon van God, en als den Zaligmaker van zondaren.

Slelt men zich „wat Jezus doen zou" als ideaal, dan kan men grootendeels den teugel vieren aan eigen gedachten. Wat men denkt dat Jezus zou doen, knelt niet gelijk de geboden des Heeren Jezus. Het is meer streelend voor het eigenlievend hart. Men wil nog wel een band, alleen maar, men wil zelf dien band aanleggen.

En tegen al zulk doen verheft Jezus zijn koninklijk en goddelijk woord: „Gijlieden zijt mijne vrienden alleen dan, wanneer gij doet wat Ik u gebied." Zijns is het heilig recht, om te eischen; om ons te binden door zijne geboden; om ons leven vast te leggen aan zijn wil. En wie zich aan dezen band van de geboden des Heeren wil ontwringen, en een anderen band er voor aanlegt, komt de eere van Koning Jezus te na.

Het ideaal, dat deze jongelieden zich kozen, is te laag, is zondig laag. Wij willen aannemen, dat men onbewust zulks doet, en niet willens. Maar ook het onbewust leven naar de drijvingen van het zondig hart, staat geoordeeld voor het aangezicht des Heeren.

Dat het voornemen dezer jongelieden blijft beneden het peil van het bekeeringsleven in de H. Schrift getrokken, komt hierin uit, dat het eene proefneming is voor twee weken. Van zulk eene proefneming weet de H. Schrift niet. Voor zulk eene proefneming is in het koninkrijk Gods geen plaats. Jezus heeft nooit, met niet één enkel woord, zulk eene proefneming aanbevolen, noch gewettigd. Zijn eisch is absoluut en onvoorwaardelijk. Geloof en gehoorzaamheid eischt Jezus, volstrekt, onvoorwaardelijk en voor altijd. Wie niet gelooft en zich niet bekeert is veroordeeld. Wie eenmaal den Christus trouwe zwoer en terug gaat en Hem gehoorzaamheid ontzegt, pleegt verraad en staat dubbel schuldig. En wie in waarheid zijne volgelingen zijn, hooren immer zijn woord: „Indien gij Mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden." En niemand heeft het recht om dezen immerdurenden eisch des Heeren te vervluchtigen in eene aanbeveling tot proefneming voor korten tijd. Wie zulks toch doet, haalt de eere van Christus omlaag, en stelt het koninkrijk Gods op één lijn met menschelijke instellingen.

Zulke proefnemingen brengen het hart niet aan de ruste waarnaar het dorst. Neen, alleen wanneer de mensch in Christus zijn Zaligmaker heeft gevonden, en diens wil, diens geboden, de regel des levens zijn geworden, heeft hij het rustpunt zijns levens gevonden. En dan vraagt hij ook niet: Wat zou Jezus doen? Maar wat heeft Jezus geboden, dat ik moet doen? „Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" vraagt de mensch, die door Gods genade wordt staande gehouden op den weg des verderfs.

Niet wat Jezus mogelijk deed, ware Hij nu op aarde, zullen wij streven te doen, maar wat Hij ons gebood te doen.

„Gijlieden zijt mijne vrienden, zoo gij doet, wat Ik u gebied."

En zijn leven, dat zijne liefhebbers tot exempel verstrekt, was een ongebroken doen van den wille Gods. Zoo zij het dan ook het streven des Christens, om geheel zijn leven gebonden te brengen tot gehoorzaamheid aan Gods wil in Christus Jezus.

Dat is de ware navolginge Christi.

Bij deze critiek van de *Wachter* zouden wij wel willen voegen, dat het onmogelijk is te doen gelijk Jezus deed, omdat Jezus de Zone Gods was en dit in zijn optreden telkens aan den dag komt. Zouden wij bijv. ooit tot de schare, tot welke wij het woord Gods brachten, kunnen zeggen: „Gij gelooft niet, want gij zijt niet van de schapen van Jezus' kudde"? Zouden wij in gelijkenissen mogen spreken tot de menschen, opdat zij hoorende hooren, maar niet verstaan; zieende zouden zien en geenszins bemerken? Zijn wij hartenkenners gelijk de Christus, en zouden wij daarom een ijveraar voor de strikte viering van den dag des Heeren mogen toevoegen: wat is geoorloofd op den Sabbathdag te doen, een mensch te behouden of een mensch te verderven?" De Christus deed deze vraag, daar hij wist dat zijn tegenstanders enkel streden voor de wettische onderhouding van den Sabbathdag, om den Christus te kunnen beschuldigen en Hem aldus te verderven. Maar wie zou hun die in onze dagen voor het onderhouden van den Joodschen Sabbath ijveren, een gelijk verwijt kunnen doen?

Nader vernemen wij, dat de poging om 14 dagen te doen, gelijk Jezus gedaan he ft, toen de Heiland op aarde leefde, een „succes" genoemd wordt. De predikant Charles Sheldon, schrijver van het bekende werk: „In His Steps", heeft de jongelui schrijftelijk geluk gewenscht, en nu zullen pogingen over heel de wereld aangewend worden, om deze beweging overal heen te brengen. We krijgen dus waarschijnlijk ook in Nederland eene nawerking van hetgeen in Cleveland plaats had!

China. Opiumbestrijding.

De strijd tegen de opium wordt door de Chineesche regeering met groote kracht gevoerd. Volgens een der laatste keizerlijke edicten moeten alle hoogere ambtenaren binnen drie maanden, na 1 Mei, met het gebruiken van opium hebben gebroken; den lageren ambtenaren wordt wat langer tijd gegeven om aan het gebruik van het bedwelmingsmiddel te ontwennen. Voortaan zal niemand tot het bedienen van een ambt in den staat worden toegelaten, die niet geheel vrij is van opium. De minister van oorlog heeft met de zwaarste straffen, tot onthoofding toe, de officieren en soldaten bedreigd, die na afkondiging van het opiumverbod toch opium schuiven blijven.

De keizerlijke commissie die benoemd werd tot onderdrukking van het opiumverbruik en tot het doen verdwijnen van de cultuur van papaverbollen, waaruit de opium getrokken wordt, is van plan het tijdperk van tien jaar, dat gesteld was om tot geheele afschaffing van den opium te komen, in te krimpen tot zes, ja tot twee jaar.

Wij kunnen niet anders wenschen dan dat de commissie hierin slaagt. De toestand van het volk kan er slechts door verbeterd worden, en de Zending zal een belemmering voor de verkondiging van het Evangelie minder hebben.

Gemengd Nieuws.

Een bange ontnuchtering. Wij lezen in de *Wachter*:

Een ruim jaar geleden hoorden we, dat in verschillende plaatsen in ons land menschen beweerden, dat ze opeens de gave om in vreemde talen te spreken ontvingen. Er waren er die op reis gingen naar verre landen, zich dwaselijk inbeeldend, dat, daar gekomen, zij in de taal des lands den Christus zouden kunnen verkondigen. De bladen melden nu van een meisje van achttien jaren, dat na veel omswervens in Indië en Zuid-Amerika terugkeerde naar dit land. Zij geeft haar ervaring weer als volgt:

„Wij werden uit New-York verdreven. Wij behoorden tot de secte van den Heiligen Geest en bezaten de gave der talen, en wij begaven ons op reis, om de wereld den waren Christus te verkondigen. Naar Londen zouden we, maar daar wilde men ons niet ontvangen. Toen ontvingen zes van ons de roeping om naar Indie te gaan. Wij verlieten Londen en kwamen te Calcutta aan in Juli. Mr. McElroy, die ons aanvoerde, was van oordeel, dat wij in Indie groote dingen tot stand konden brengen.

Behalve wij, waren er drie meisjes van New-York en twee van Philadelphia.

In Calcutta kwamen wij bijkans van honger om, en wij trokken het Noorden in. Een maand na dien kwamen wij aan te Benares. Daar verdwenen twee meisjes van ons gezelschap. Zij waren schoon en er waren Indiërs die het oog op hen hadden. Wij waren in uiterst behoeftige omstandigheden, en de meisjes — nu, zij verdwenen. Wij brachten geen aanklacht in bij de autoriteiten, want wij wisten maar al te wel waarnemen zij gegaan waren. Zij zijn nu in harems en ik kan ze 't niet kwalijk nemen. Wij bezaten niet in waarheid de gave der talen, en ons leven was verschrikkelijker dan ik het u zeggen kan.

Nog eens trokken we noordwaarts naar Lucknow. Een ander meisje Mabel Charles van New-York werd op zekeren nacht geschaakt. Nu waren er slechts drie van ons gezelschap over en wij keerden terug naar Calcutta. Vandaar gingen we scheep naar Buenos Aires. In Argentinie verging het ons nog slechter dan in Indie. Eindelijk gelukte het mijn ouders, mij weer thuis te krijgen. Onze gave der talen was niet van God, maar van een duivel."

Zoo liep dan ook deze beweging op erger dan niets uit. Wat niet uit God is, vertoont vroeg of laat zijn eigen karakter.

Wij deelen dit bericht mede gelijk wij het in de *Wachter* vonden. Het Amerikaansche orgaan heeft het zekerlijk wel aan goede bronnen ontleend. Vreeselijk vinden wij het, dat een meisje zoo gedemoraliseerd werd, dat zij het hare twee lotgenooten niet euvel schijnt te duiden, dat zij er zich toe lieten vinden om in een harem opgenomen te worden.

Winckel.

Voor Kinderen.

TOEVAL?

Een goede vriendin uit Zuid-Afrika zond ons weer het volgende, dat we gaarne een plaatsje inruimen.

Er zijn wel menschen die vragen:

Zou God alle dingen besturen? Gaat Zijn voorzienigheid ook over de schijnbare toevalligheden in ons leven? Enkelen zeggen: God is te groot, dan dat Hij zich met de kleinigheden in het leven der menschen zou bemoeien. Het groote bestuurt en regelt Hij, maar het kleine?

Maar wat is dan groot in Gods oog, zoo kan gevraagd worden. De wereld waarin wij ons bewegen, de aardbol waarop wij wonen, acht men misschien groot; maar men vergeet dat die aardbol ook maar een stipje is in het heelal. Er bestaat voor God geen onderscheid tusschen groot en klein zoo als wij dat denken. Juist omdat hij zoo groot is, is alles klein voor Hem, Die alles uit niet tot aanzijn riep. Het zijn juist die dingen, door ons kleinigheden genoemd, die Hij gebruikt tot groote doeleinden. Niets geschiedt bij toeval — dat is de ervaring van alle geloovigen altijd geweest. De Almachtige, die alles geschapen heeft, onderhoudt ook alles door het woord Zijner kracht; Hij, Die tot nu toe werkt, heeft ook het toevallige, zoo als wij het noemen, in Zijn hand.

In het boek Esther lezen wij van een slapeloozen nacht van een koning, die zich uit verveling de kronieken van zijn rijk deed voorlezen. Wat is er nu toevalliger dan dit, dat een koning eens een slapeloozen nacht heeft! Ja, maar als wij weten, dat die koning Ahasveros heet, en dat hij in zijn slapeloozen nacht de daden van Mordechai vernemt, waarvan het gevolg was, dat het volk, de Joden, in Perzië gespaard bleef — dan spreken wij van de Voorzienigheid Gods zelfs in die geringe gebeurtenis.

Er was een goddeloze koning in Israel, Achab, wien een smadelijke dood voorspeld

was. In een krijg tegen de Syriërs rijdt Achab, als gewoon soldaat vermomd, in het strijdgewoel. Daar schiet een Syriër zijn pijl af in zijn eenvoudigheid, zoo lezen wij; en die pijl, zonder doel afgeschoten, treft Achab juist op de plek waar het borst- en rugharnas samengegespt is. De koning sterft en de honden lekken zijn bloed. Toevallig, zegt men wellicht, dat die pijl, zonder doel afgeschoten, nu juist den koning treffen moest op de eenig kwetsbare plek. Maar wie durft hier spreken van toeval, als zoo duidelijk wordt vervuld wat door den profeet van Godswege was voorspeld?

Zelfs in de ongewijde geschiedenis ziet men groote ontdekkingen als gevolg van „toevallige" omstandigheden. Voor een waterketel zit een man, die honderden malen het deksel van den ketel had zien bewegen als het water kookte. Op een dag komt hij „bij toeval" op de gedachte, dat de zich ontwikkelende waterdamp op verschillende manieren toegepast, van groot nut zou kunnen zijn als beweegkracht. Toevallig, zal men zeggen, dat die man dat toen eerst begreep. Maar als men bedenkt, dat die man, James Watt heete, en door de toepassing van den stoom de eeuw grootendeels anders geworden is, dan zien wij ook hierin geen toeval maar de alles besturende hand Gods. En ging het niet evenzoo met de uitvinding van de wet der zwaartekracht en die van den slinger? Waar blijft dan het toeval waardoor zoovelen zeggen dat alles beheerscht wordt?

Geen toeval, maar noodlot beheerscht alles, zeggen anderen.

De oude Grieken hadden reeds geleerd, dat zelfs de goden stonden onder de macht van het noodlot. Maar, merkt iemand op, dan is het leven van de kinderen der menschen verre beneden dat der dieren des velds, die wel lichaamssmart kennen maar geen harteleed. Dan is ons leven een gang door een woestijn. Als dat dan leven heet, dan is het nauwelijks de moeite waard te leven. Neen, dan hebben wij het woord van den Heiland, dat geen muschje ter aarde valt zonder de wil des Hemelschen Vaders, en dat zelfs de haren van ons hoofd alle geteld zijn. Geen toeval en geen noodlot, maar de wil Gods is het, waardoor alle dingen geschieden.

Wees dan geduldig, lieve vriend al is uw levensweg moeilijk, en al schijnen de omstandigheden tegen u. Uw Vader weet wat gij behoeft, zegt de Heere Jezus, en Hij heeft ook de „toevallige" dingen in Zijn hand. Een vader waakt met teedere zorg over uw en mijn leven, en zoo wij aan Zijn hand gewillig gaan, zullen wij aan het eind ons verwonderen over Zijn trouw en liefde. „Die ook Zijn Eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?"

EEN GOEDE LES.

In Griekenland leefde omstreeks vijf eeuwen vóór Christus een rijk man, Paytes geheeten, Hij had vele tuinen en landerijen, vee en have, en zulk een groot vermogen, dat hij eens een koning van Perzië die met een geheel leger reisde, te gast noodde en behoorlijk onthaalde.

Op zekeren dag vond Paytes op een zijner landgoederen in den grond een goudader, die zeer rijk bleek te zijn. Hoewel de man nu veel bezat, thans ontwaakte in hem de begeerlijkheid naar nog meer. Hij zette nu al zijn knechts aan 't werk om goud te zoeken en te graven, en vergat daarvoor al het andere. Noch voor het vee, noch voor den akker, werd meer naar behooren gezorgd, het huishouden van Paytes werd verwaarloosd. Hij dacht alleen aan goud, meer goud.

Zijn verstandige vrouw mishaagde dit niet weinig. Zij wees hem er op, hoe zijn goudlorst èn hem èn zijn gezin verderven zou. Doch hij wilde niet hooren en zocht maar steeds goud.

Nu liet de vrouw in stilte een knappen goudsmid komen, en droeg hem op brood en vruchten en eieren in goud na te bootsen. De man deed zoo.

Kort daarna kwam Paytes eens met een hongerige maag tegen etenstijd van zijn goudveld thuis en wilde gaan eten. Maar zie voor hem stond een schotel met spijzen, doch van goud. Eerst vond hij dat verrukkelijk, en lang bezag hij het, maar toen zijn maag ook begon mee te praten, zei hij:

„Lieve vrouw, zoudt ge nu het eten ook opzetten?"

„Dat staat voor u," was 't antwoord.

„Ja, maar ik moet toch wat eetbaars hebben, zei Paytes.

„Ja," sprak zijn vrouw, „maar uw korenveld heeft woest gelegen, uw vee is niet verzorgd, uw knechten zijn aan het goud graven, en kunnen voor spijzen, keuken en kelder niet zorgen. Neem het dus met goud voor liet."

Dat was niet aangenaam en stilde den honger niet. Maar Paytes voelde toch, dat zijn vrouw gelijk had en wijzer was dan hij. Hij liet een paar knechts bij het goud en stelde verder orde op zijn zaken, zoodat de akkers en het veld weer het noodige leverden. Hij had nu gezien, hoe niet het goud op zich zelf begeerlijk is, en noch leven noch welstand onderhouden kan.

Dat weten echter veel menschen nu altijd nog niet.

CORRESPONDENTIE.

D. K. te S. We hopen weldra te antwoorden.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Den Helder, D. B. Hagenbeek, te Ouderkerk a/d. IJssel.

AANGENOMEN: Heerjansdam, M. A. van Pernis, cand. te Spijkenisse. — Pernis, K. v. Anken, te Heinkenszand.

BEDANKT: Zuilichem, T. Bouma, te Doorn. — Drogeham (B), Tj. Algera, te Murmerwoude. — Beetgum, L. J. C. Kreyt, te Berkel en Rodenrijs. — Vijfhuizen (Haarlemmermeer), M. A. van Pernis, cand. te Spijkenisse.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Veenendaal, J. de Bruin, te Groot-Ammers. — Oudeschild op Texel, H. J. Engelkes, te Kolhorn. — Usselo (Lonneker), J. J. Posthumus Meijes, cand. te Amsterdam. — Balk, S. van Dorp, te Zegveld. — Vlaardingen, J. D. Stoppelaar, te Koudum. — Akersloot, K. Hendriks, te Nieuwveen. — Kethel c.a. (tocz.), J. P. Buiskool, cand. te Hoogeveen.

AANGENOMEN: Westerbork (tocz.), J. Postma, cand. te Blauwkapel. — Hornhuizen-Kloosterburen (Gron.), J. F. Zijlker, te Schiermonnikoog. — Weert (L.), A. W. Huiskamp, cand. te Utrecht. — Zaandijk (tocz.), H. Vermaas, te Boskoop.

BEDANKT: Voor Bolsward, F. J. Folpmers, te Kooten (Fr.). — Voor Ouddorp, Th. G. C. Rappard, te Kesteren. — Voor Nieuwkoop, J. P. Buiskool, cand. te Hoogeveen. — Voor Den Helder, C. Met, te Zuid-Zijpe. — Voor Doornspijk, Dr. J. P. Bie, te Arnhem. — Voor Oud-Vossemeer, N. v. d. Snoek, te Brakel (Geld.).

Advertentiën.

Op Donderdag 4 Februari ll. nam de Heere plotseling uit ons midden weg in den ouderdom van 73 jaar onzen hooggeachten en zeer beminden Broeder

JOHANNES FOKKES VAN DER VEEN.

Ruim 40 jaar diende hij met korte tusschenpoozen in groote toewijding de gemeente in het ambt. Zijn laatste rusttijd is nu het begin van zijne eeuwige rust geworden.

Zijne nagedachtenis zal om zijn persoon en zijn arbeid in ons midden in dankbare herinnering blijven.

„Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid, en hunne werken volgen met hen."

De Raad der Geref. Kerk van Leeuwarden.

Ds. W. A. v. ES, *h. t Praeses.*
L. J. ROUSSEAU, *Scriba.*

Bij dezen betuigen wij onzen hartelijken dank voor de talrijke bewijzen van deelneming bij het smartelijk verlies van onzen geliefden Echtgenoot, Vader en Behuwdbroeder ontvangen.

Mevr. de Wed BIESTERVELD—VISSER.

A. M. BIESTERVELD.
J. VISSER.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Ger. Kerk BUSSUM.

UITGELOOT groene Obligatieleening
No. 13.

Jonkvr. MARTINI BUYS **vraagt** tegen half Maart

eene MEID

van ongeveer 30 jaar, goed kunnende koken en werken, voor dienstbode alleen. Brieven franco Prinsengracht 829.

Preekstoel.

Een flinke, ruime **preekstoel met klank bord**, nog in zeer goeden staat, wordt den meestbiedende **te koop aangeboden.** Adres: Kerkeraad der Geref. Kerk, *Ezinge* (Gron.)

Stichtsche Wijnhandel.
ZEIST.
(Uitsluitend)
Avondmaalswijn.

De Kinderwetten
en de daarmede verband-houdende Maatregelen.
BEKNOPT OVERZICHT
door
J. R. SNOECK HENKEMANS.
Lid v. d. Voogdijraad,
2e, herz. en verm. druk, met supplt.
Prijs 30 cent.
D. A. DAAMEN, Uitgever, Den Haag

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

door Ds. J. E. Goudappel te Dieren ƒ 1; door Ds. S. Huismans te Anjum ƒ 152.50; van Mej M. M. te H. ƒ 6; door den heer W. Wolzak Gzn. te Alkmaar ƒ 53; door den heer A. R. Visser te Hoogeveen ƒ 145; door den heer A. W. de Leeuw Jzn. uit Asperen ƒ 1, uit Hagenstein ƒ 2, uit Hei en Boeikop ƒ 1, uit Leerbroek ƒ 19, uit Leerdam ƒ 24.50, uit Lexmond ƒ 10.50, uit Schoonrewoerd ƒ 41, uit Vianen ƒ 21, uit Zijderveld ƒ 5, samen ƒ 125, (af 1e storting ƒ 65) ƒ 60; door den heer C. Verhage uit Middelburg ƒ 205.50, uit St. Laurens ƒ 8, uit Arnemuiden ƒ 7.50, samen ƒ 220; door den heer D. Rinkema uit Aduard ƒ 8.50, uit Dorkwerd ƒ 7.50, uit Ezinge ƒ 6.75, uit Feerwerd ƒ 2, uit Hoogemeeden ƒ 0.50, samen ƒ 25.25; door den heer J. Oostenga te Gaastmeer ƒ 18; door den heer J. A. Wagenaar te Tholen ƒ 9.50; door den heer C. M. van Houweling uit Giesen-Oudkerk ƒ 9, uit Giesen-Nieuwkerk ƒ 15, uit Peursem ƒ 1, samen ƒ 25.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Gereformeerde Kerk te Bolsward A ƒ 4.60; te idem B ƒ 8.23; te Cubaard ƒ 5.38; te Exmorra ƒ 5; te Gaast ƒ 7.50; te Makkum ƒ 6.42; te Oosterend ƒ 6.82; te Piaam ƒ 7.50; te Pingjum ƒ 3.30; te Schettens ƒ 4.09½; te Schraard ƒ 5.18; te Tjerkwerd ƒ 1.32½; te Witmarsum ƒ 2.41; te Wommels ƒ 18.75; te Wons ƒ 4.50; nagift collecte te Amsterdam Haarlemmerpoort ƒ 0.50; te Berkel ƒ 9.87; te Fijenoord ƒ 45; te Rotterdam ƒ 318.75; te Brielle ƒ 3.27½; te Enumatil ƒ 10.89½; te Grootegast ƒ 4.44½; te Kornhorn ƒ 3.58½; te Marum ƒ 6.50; te Munnekezijl ƒ 8.50; te Niezijl ƒ 8; te Oldekerk ƒ 5.05; te Stroobos ƒ 8.81; te Wilp ƒ 1.62½; te Zevenhuizen ƒ 4.08.

Voor de Medische faculteit:

(Contributiën) door Ds. S. Huismans te Anjum ƒ 48.50; door den heer A. W. de Leeuw Jzn. uit Leerdam ƒ 5.75, uit Lexmond ƒ 1.25, uit Schoonrewoerd ƒ 3.50, samen ƒ 10.50; door den heer C. Verhage te Middelburg ƒ 4.50; door den heer D. Rinkema uit Aduard ƒ 2; uit Hoogemeeden ƒ 1, samen ƒ 3.

Aan Schenkingen:

door den heer C. Verhage te Middelburg van C. J. ƒ 1.25.

H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

PORTRET
Prof. BIESTERVELD
Op carton ƒ 0.90,
in zwarte lijst ƒ 3.50,
in eiken lijst ƒ 5.—.
UITGAVE VAN
Boekhandel W. TEN HAVE,
voorheen Höveker's Boekhandel,
Amsterdam.
Alom verkrijgbaar.

.·. Werken van .·.
ERSKINE.
Door uitverkoop voor slechts ƒ 2.75.

Levensgeschiedenis en werken van R. en E. Erskine, met inleidend woord van **Prof. Dr. H. Bavinck. Groote uitgave, groote druk, fraai gebonden.** Prijs ƒ 5.20, voor **slechts** ƒ 2.75.

De laatste voorraad van deze **voortreffelijke geschriften wordt** nu **uitverkocht; wie dus Erskine** nog **in bezit wil hebben, wachte niet te lang** met bestelling te doen.

Verkrijgbaar bij **D. BOLLE,** Bazaar van **Goedkoope Boeken** te Rotterdam. **Franco** na ontvangst **Postwissel** van **slechts** ƒ 2.75, waarop melden: **Erskine.**

Uitgave J. H. KOK, Kampen.

Dr. H. BAVINCK
Wijsbegeerte der Openbaring.
Tien Stone-Lezingen.
INHOUD:
I. De Idee eener Wijsbegeerte van de Openbaring.
II. Openbaring en Wijsbegeerte I.
III. Openbaring en Wijsbegeerte II.
IV. Openbaring en Natuur.
V. Openbaring en Geschiedenis.
VI. Openbaring en Religie.
VII. Openbaring en Christendom.
VIII. Openbaring en Religieuze ervaring.
IX. Openbaring en Cultuur.
X. Openbaring en Toekomst.
Aanteekeningen.
Royaal formaat 296 Pag.
Prijs ƒ 2.90.
In stempelband ƒ 3.40.
Mag in geen enkele Bibliotheek ontbreken.

Verschenen:
De **Tweede herziene druk** van
KORTE LIJNEN uit de Kerkgeschiedenis
DOOR
Ds. T. BOS, v. d. m. te Dokkum.
235 bladz. Prijs ing. ƒ 0.80, geb. ƒ 1.20

Dit werk, o. a. aanbevolen door den Schoolraad als Studieboek voor het Na-examen, is tevens zeer geschikt voor Leden van Christ. Jongel.-Vereen. enz. Ieder die het belangrijkste uit de Kerkgeschiedenis wil weten, schaffe zich dit leesboek aan.

Uitgave van
Firma JAN HAAN,
N. Ebbingestr., Groningen.

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND - - INBRAAK
VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY
KAPITAAL ƒ 6.000.000.00
RESERVEFONDS ruim ƒ 1.235.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en **geven** GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.
Gevestigd te GRONINGEN.
Telephoon Intercommunaal No. 674.
Maatschappelijk Kapitaal ƒ 1,000,000.
Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1908, ƒ 2.556.762.50, aan Pandbrieven ƒ 2.512.950.—.
Commissarissen: PROF. MR. D. P. D. FABIUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, JHR. H. A. WTTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUIKING, MR. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.
Raad van Toezicht: JOHS. TERPSTRA, MR. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.
Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 98½ %, in stukken van ƒ 1000.—, ƒ 500.—, ƒ 100.— en ƒ 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te *Amsterdam* de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Prinsengracht 658, te *Rotterdam* de heer H. DANE, Haringvliet 49.
De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Gaarne zou ik weer een doos Slijm, Gal- en Maagpillen ontvangen. Ze zijn uitstekend. w. g. A. HERMSEN,
Gennep. Brievenbesteller.
Slijm-, Gal- en Maagpillen.
Geen beter afdoend middel tot zuivering van het bloed, bevordering der spijsvertering, verwijdering der gal, onmisbaar bij leverziekten, geelzucht en stoppingen der onderbuiksingewanden. Uitstekend ook voor lijders aan aambeien.
Prijs per doos met gebruiksaanwijzing 55 cts. franco bij vooruitbetaling per postwissel (of 12 postzegels à 5 ct.) Is men beslist een Maaglijder gebruik er dan bij onze wereldberoemde „Maagdruppen" waardoor duizende genezen zijn. Prijs per flacon met gebruiksaanwijzing 70 cts.
K. S. DE BOER, Sneek.

R. C. VERWEIJCK,
Vragenboekje op de Kieswet
TEN DIENSTE DER KIEZERS;
met volledige opgave van districten, tabellen, enz.
— 4e DRUK —
bevattende de wijzigingen in 1900 aangebracht, de staten, tabellen, enz.
Prijs ƒ 0.25; 25 ex. ƒ 5.—.
Amsterdam. **W. KIRCHNER,**

NAAR ZUID-AMERIKA
met de stoomschepen van den **Koninklijken Hollandschen Lloyd.**
Eerstvolgende vertrekdagen voor **Passagiers**
van Amsterdam naar **Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres:**
s.s. „Amstelland" . . . . . **3 Maart.**
s.s. „Zaanland" . . . . . **31 Maart.**
s.s. „Hollandia" . . . . . **14 April.**
Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den
Koninklijken Hollandschen Lloyd, 131 Prins Hendrikkade, Amsterdam.

Voor de a.s. KAMERVERKIEZINGEN
wordt de aandacht van de Kiesvereenigingen gevestigd op de nieuwe uitgave van
CHRISTELIJKE POLITIEK
VIII.
INHOUD:
a. **Verkrummeling van kracht - De „Broederlijke Liefde" - Broedertwist - Bestaande orde van zaken.**
(Overdrukken uit *De Standaard.*)
b. **De politiek van het Kabinet.**
(Uit de Memorie van Antwoord op Hoofdstuk I der Staatsbegrooting 1908.)
c. **Rede van Minister HEEMSKERK** in de Kamerzitting van 20 November 1908.
d. **Rede van Jhr. Mr. A. F. de SAVORNIN LOHMAN** in de Kamerzitting van 19 November 1908.
Prijs per ex. ƒ 0.25; 10 ex. ƒ 2.—;
25 ex. ƒ 3.75; 50 ex. ƒ 5.—;
100 en meer ex. ad 7½ cent per stuk.
Verkrijgbaar bij:
AMSTERDAM. **W. KIRCHNER,** *Uitgever.*

LEIDEN ONTZET
„Het mooiste pakket".

No. 1. De geschiedenis van het beleg en ontzet der stad Leiden, met een kaart van het beleg erbij, is voorzeker een geliefd werk om te lezen. 't Is in groot formaat en kostte vroeger zeker ƒ 1.50. Inhoud: 1e hoofdstuk, Historie van den opstand tegen Filips. 2e. Leiden gaat over tot den Prins. 3e. Leidens 1ste beleg. 4e. Leidens 2de beleg. 5e. Leidens nood. 6e. Leidens ontzet en ten 7e. Eenige opmerkingen. Is No. 1 een mooi werk. No 2 niet minder. Daarin zijn 25 mooie verzen of ook wel voordrachten, welke ook op bekende wijze kunnen gezongen worden, bijv.:

Alva had zijn bril verloren
Wat deed dat de man verdriet,
Wel dacht hij hem weer te vinden
Maar zijn zoeken baatte niet enz. enz.

Dat is een gedeelte uit het gedicht van: Het Geuzenvrouwtje van Gouda. Verder nog: Neerlands helden. Dirk Will van Asperen. De jongeling van Westzaan. Van Alkmaar begint de Victorie. Het schot van Steenwijk. Breda genomen. De hooiwagens van Lochem. Slag bij Nieuwpoort. Jan de Lapper, enz.

Ieder begrijpt dus dat deze 2 mooie boeken TWEE GULDEN waard zijn. Doch wij leveren ze weer voor de helft, en geven gratis: 3 Een mooi werk van Ds. Simons van H. L.-Amsacht, 60 cent. 4. Volmar. De geboden Gods, een mooi werk. 5. De aarde, voor liefhebbers een best werk, 300 bladz. ƒ 1.—. 6. Een werkje voor jonge menschen, dat ouderen ook wel mogen lezen. 7. Dat mooie werk van de Zwijndrechtsche nieuwlichters of een ander werk van ƒ 1.—. 8. Voor werklieden (groot formaat). 9. Rapport of verslag van een bezoek aan 20 verschill. inrichtingen in Nederl. ook een groot werk en No. 10. De psalm des ouderdoms en van 11—20 nog 10 verschill. Ex. waar vroeger altijd minstens ƒ 2.50 à ƒ 3.— voor werd betaald, bijv.: De overeenkomst. Het hooge belang. Een bode des vredes. Handleiding belijdenisschr. Een boekje met versjes. Het blinde kind enz. enz. en van 21—50. Nog 30 mooie ansichtkaarten. Reken nu die kaarten op een cent, dan kosten de boeken slechts vier cent per stuk. 't Is dan ook alleen om ruimte te krijgen. Zend dus spoedig ƒ 1.10 liefst per postw. (zegels 5 cent meer) aan

H. VERHOOG, Boekh.,
HALFWEG.

Wie ƒ 1.50 zendt ontvangt ook nog een Zelfdrukkerij.

Schrijf er vooral bij: voor pakket „Leidens ontset", uit: *De Heraut.*

Boek- en Courantdrukkerij
„Roever Knöner & Bakel"
Amsterdam